

Géza fejedelem és Szent István király államalapító tevékenysége

Géza fejedelem (972-997)

- A „kalandozások” időszaka befejeződik 970-ben
- **Szeniorátus** - a magyar törzsszövetségben addigi öröklési szokásjog (mindig a nemzetség legidősebb férfi tagja)
- **Keménykezű, határozott uralkodó**
- Hatalomszerzéshez házasságkötés (Sarolt → Erdély, az erdélyi Zombor gyula leánya)
- Cél: a nemzet csatlakozzon a kereszténységhez
- Fejedelmi központja: **Esztergom**

Géza fejedelem (972-997)

- Nyitás **Nyugat-Európa felé**
- 973: Quedlinburgba 12 követet küld
– a békéért: **lemondott a Lajtán túli területekről**
- **Megkeresztelkedett** (a nyugati rítusú, római keresztény vallást veszi fel)
- Utódja fia: **Vajk** (pogány = nem keresztény nevén)
- **Az utódlás módja: Primogenitúra** – elsőszülöttség (az uralkodó első szülött fiú utódja örökli a hatalmat)

Szent István (997-1038)

- Esztergomban született
- **A keresztségben** az István nevet kapta
- Feleségül veszi a bajor herceg lányát **Gizellát** – dinasztikus kötés a németekkel – **a németek katonailag támogatják Istvánt**

Szent István (997-1038)

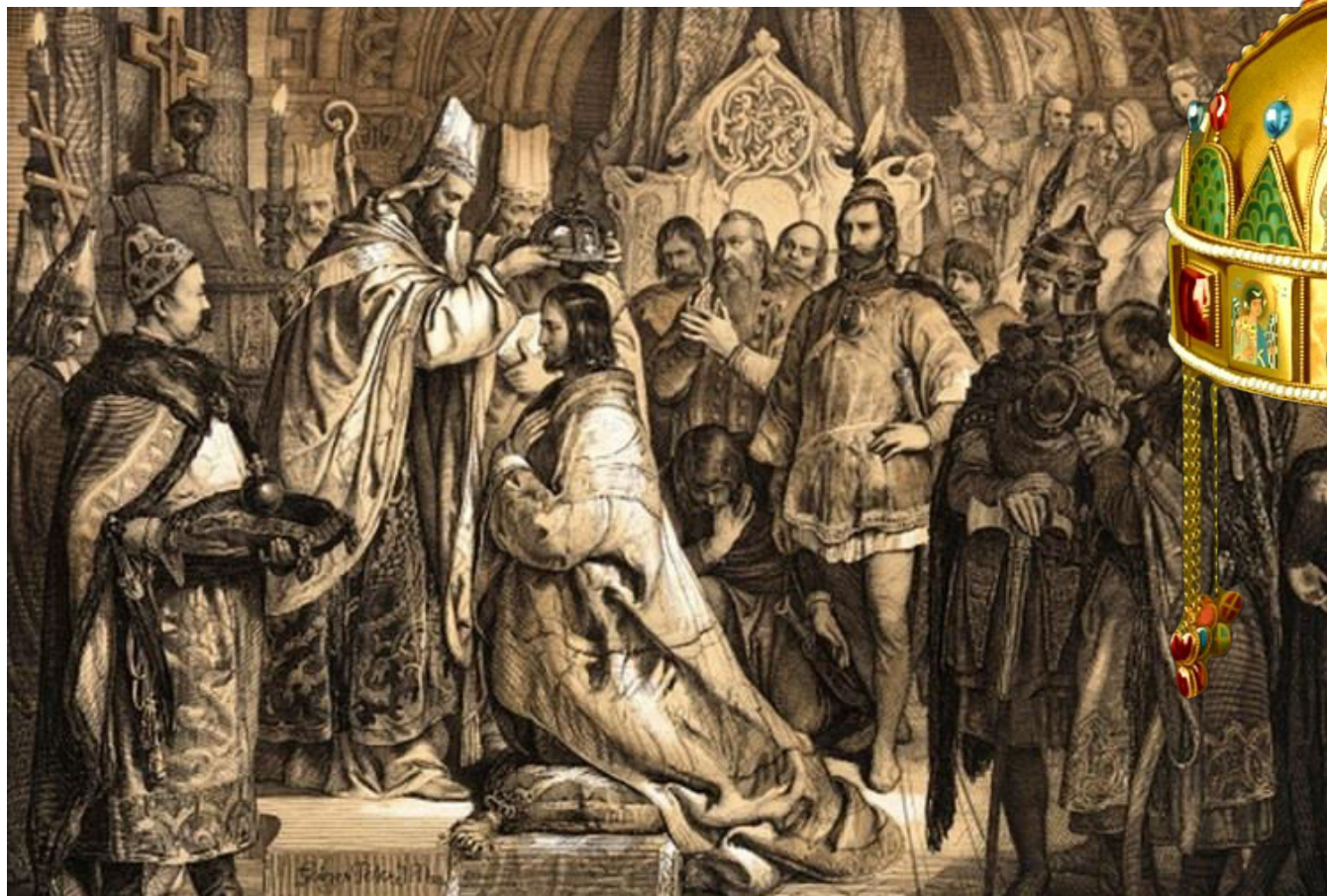
- **Koppány** (Géza testvérének a fia) Balatontól délre eső területeket uralta (k.b. a mai Somogy megye) és a **seniorátus** elve alapján **követelte magának az ország feletti hatalmat**
- István $\leftrightarrow$ Koppány: csata Sólynál

Szent István (997-1038)

- Koppány leverése → királyi cím
- Koronázása: Esztergom/Székesfehérvár? (1000. karácsonya vagy 1001. újév)
  - Korona II. Szilveszter pápától

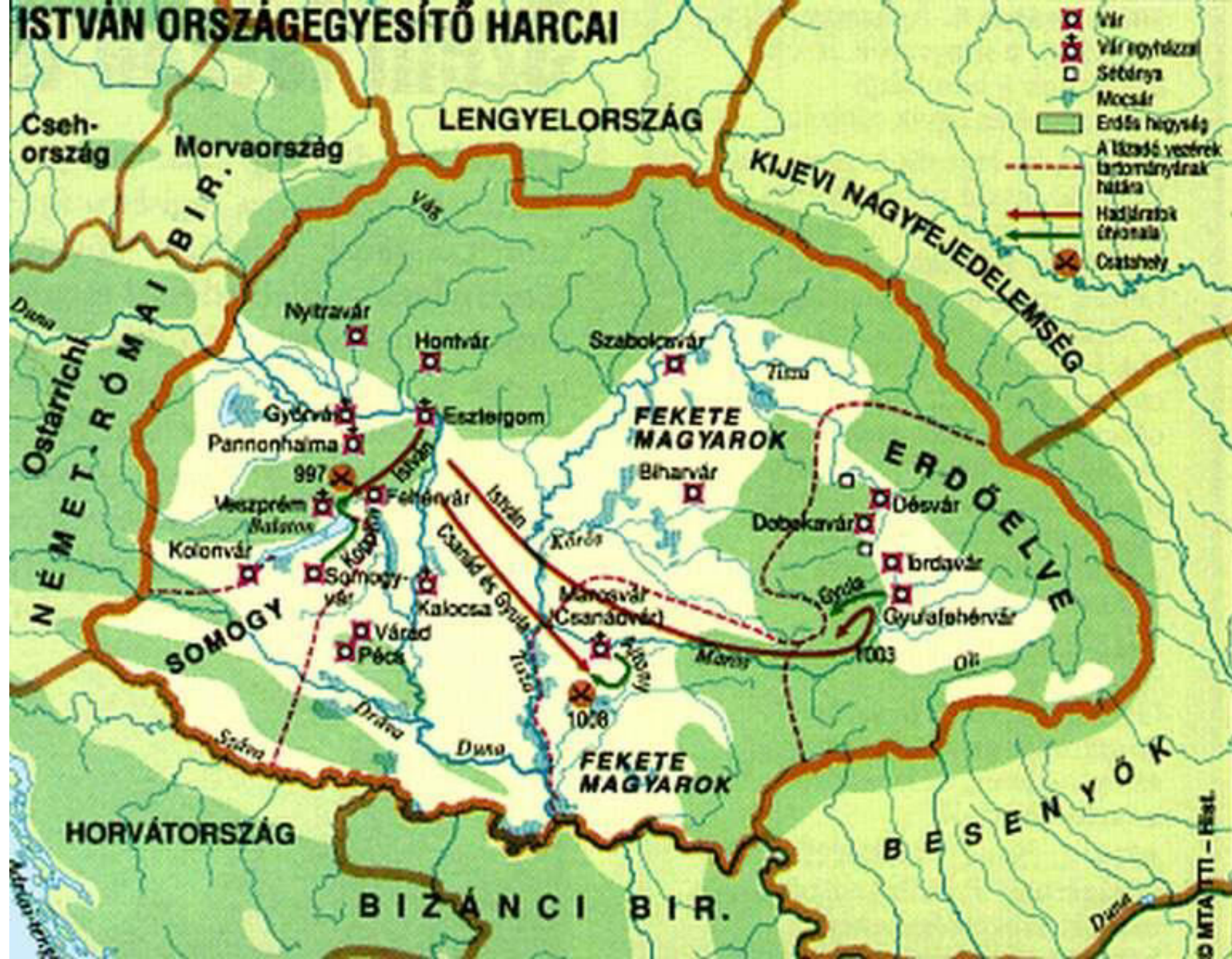
Szent István belpolitikája

- Belharcok
  - 1003: erdélyi (Prokuj) gyula ellen (saját nagybátyja)
  - 1008: fekete magyarok (Pécs, Kalocsa)
  - 1028: Ajtony (Marosvár; Csanád vármegye)
- Ezek után István a Kárpát-medence teljes ura

ISTVÁN ORSZÁGEGYESÍTŐ HARCAI

Szent István külpolitikája

- Nyugati kereszténység elterjesztése
- Béke a környező országokkal
  - Gizellával való házasság
  - Német-római Birodalom, Bizánci Birodalom
  - **Szövetségek** kisebb hadjáratokban
- Ellenségek:
  - **besenyők** (Erdély)
  - németek (II. Konrád cs., 1030) → győzelem (felperzselt föld takt.)

Egyházpolitika, közigazgatás

- Érsekségek (Esztergom, Kalocsa), püspökségek
- Törvénykezés
  - 10 falvanként 1 templom építendő
  - Vasárnap ünnepnap, kötelező templomba járás (kivéve a tűzörző)
  - Tized (egyházi adó, decima = dézsma)
- Pannonhalmi bencés apátság (és még néhány más apátság, kolostor)
  - Ezekben: latin írásbeliség, iskolák
- Az országot vármegyékre osztja
  - Vezetője: ispán
  - Központja: vár → várispán, várjobbágyok
- Pénzverés: ezüstdénár

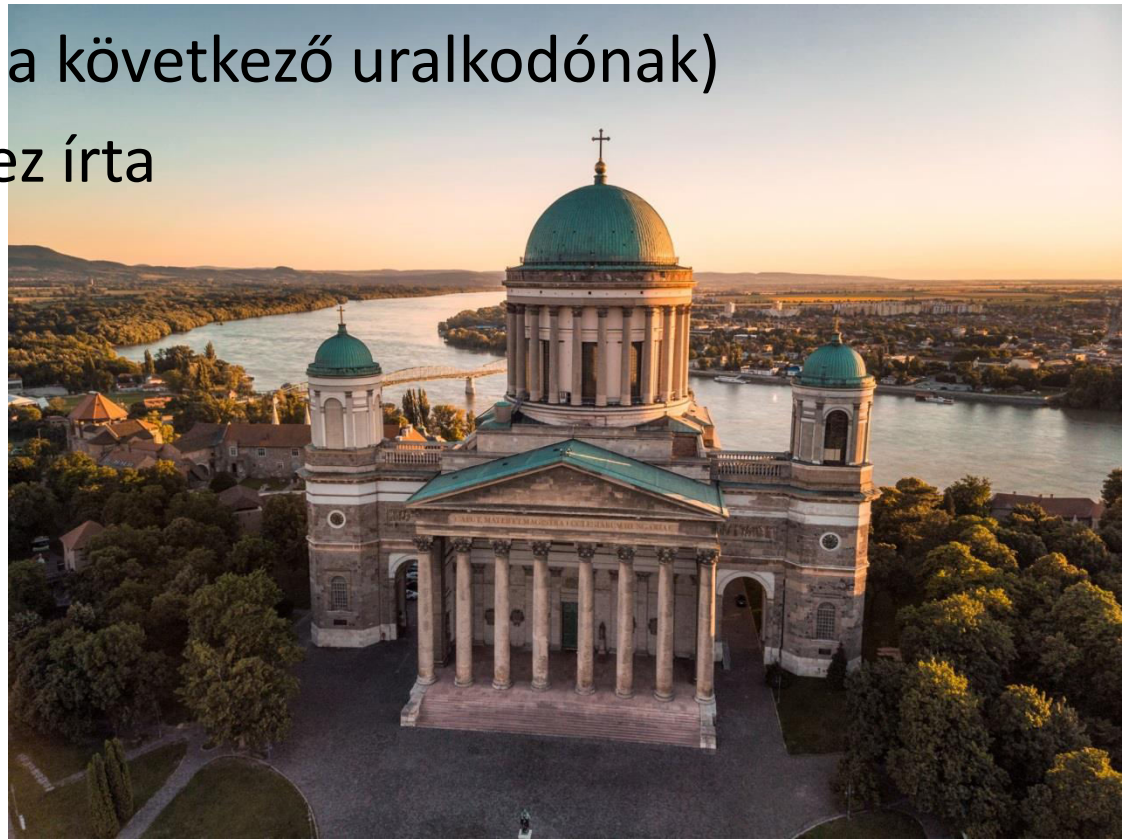
Szent István-kori magyar
alattvaló: *-10 fokban 30
km-t gyalogol vasárnaponként
a templomba*

Tűzörző:

Törvénykezés

- Törvénykönyv
  - Egyházi rendelkezések
  - **Világi hatalom** központja **Székesfehérvár**
  - **Egyházi hatalom** központja **Esztergom**
- Intelmek (1027)
  - Királytükör (tanácsok a következő uralkodónak)
  - Fiához, Imre herceghez írta

Köszönöm a figyelmet!

